

SAVOKOS, PAPILDANČIOS PAGRINDINIO UGDYMO BENDRAŠIAS TECHNOLOGIJŲ PROGRAMAS

(LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO 2004 M. BALANDŽIO 30 D. ĮSAKYMAS NR. ISAK/624 „DĖL TECHNOLOGINIO UGDYMO PROGRAMŲ IR STANDARTŲ ĮGYVENDINIMO“)

ANALOGAS -

atitikmuo, panašių funkcijų, savybių reiškinys ar daiktas.

APLINKOS ANALIZĖ -

galimybės ir kliūtys. Tai procesas, kurio metu išanalizuojami išorės ir vidaus veiksniai, jų panašumai, trūkumai, galimybės ir kliūtys.

BENDRAVIMAS -

tarpusavio sąveika, įvairių žmonių kontaktai, reikalingi užsiimant bendra veikla.

BENDRIEJI GEBĖJIMAI -

visa apimančio pobūdžio gebėjimai, kurie leidžia asmeniui sėkmingai mokytis ir dirbti įvairiuose, nebūtinai giminingose srityse, ir yra svarbūs asmenybės brendimui, todėl jų ugdymas integruojamas į tam tikros grupės ar visų tradicinių mokomųjų dalykų programas, moksleivių pasiekimų vertinimą.

BENDRIEJI UGDYMO TIKSLAI -

tai asmeniniai ugdymo turinio atrankos bei kūrimosi principai.

BENDROSIOS PROGRAMOS IR IŠSILAVINIMO STANDARTAI -

tai dokumentas, visuose švietimo lygmenyse padedantis susitarti dėl bendrojo lavinimo mokyklos tikslų ir uždavinių, ugdymo turinio proceso dermės, mokyklų aprūpinimo kokybiškomis mokymo priemonėmis ir tinkamos mokymosi aplinkos kūrimo, ugdymo kokybės užtikrinimo. Šis dokumentas turi būti pakankamai lankstus ir atnaujinamas, atsiliepiant į pokyčius visuomenės gyvenime.

DARBAS GRUPĖJE -

mokymo ir mokymosi strategija, kai klasė suskaidoma į mažesnes grupes, siekiant atlikti tą pačią ar skirtingas užduotis

DARBO VEIKSMŲ ANALIZĖ -

darbo ar užduoties suskaidymo į komponentus ar dalis procesas, atsižvelgiant į skirtingas užduotis, atliekamas darbe

EKSPLOATACIJA -

daiktų, gaminių bei kitos įrangos naudojimas, naudojimo būdai.

ELEKTRONIKA -

mokslo ir technikos sritis, tirianti elektroninių ir puslaidininkinių prietaisų įvairiuose įtaisuose (schemose) teoriją ir panaudojimo metodus.

ELEKTRONIKOS BLOKAS -

tos pačios paskirties vienodų ar skirtingų elementarių objektų kompleksinį vienetą sudarantis junginys.

ERGONOMIKA -

mokslas, tiriantis dirbančiojo psichofiziologines galimybes, ribas ir elgesį darbo metu; sukauptą informaciją taiko objektų, procesų, darbo aplinkos projektavimui. Siekiama sukurti optimalias darbo sąlygas (priemonės ir aplinką), kurios tausotų žmogaus sveikatą, laiduotų darbo saugumą ir našumą.

GARANTINĖ TRUKMĖ -

garantinis laikas, techninėje dokumentacijoje nurodytas laikotarpis, per kurį garantuojamas nemokamas defektų ar gedimų šalinimas. Juos savo priemonėmis ir lėšomis taiso (keičia, gražina pinigais) gamintojas, pardavėjas ar kitas garantiją davęs asmuo.

INFORMACIJA -

žinios, duomenys, perduodami žodžiu, raštu (tekstu, lentelėmis, piešiniai, brėžiniai, sutartiniais ženklais) arba kitais būdais (pvz.: garso, šviesos signalais, elektros arba nerviniais impulsais, slėgio, temperatūros skirtumu, genetiniais kodais).

IŠSILAVINIMAS-

Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pripažinta asmens tam tikro lygio brandą liudijanti kompetencija, žinios, įgūdžiai, gebėjimai ir vertybinės nuostatos.

ĮSIVERTINIMAS -

paties moksleivio sprendimai apie daromą pažangą bei pasiekimus, remiantis savistaba, savianalize, dabartinių pasiekimų lyginimu su ankstesniais, tolesnių mokymosi tikslų bei jų siekimo strategijų numatymu.

ĮVERTINIMAS -

vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie moksleivio pasiekimus ir padarytą pažangą.

KOMPETENCIJA -

mokėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, įgūdžių, gebėjimų, vertybinių nuostatų visuma.

KOMUNIKACIJA -

socialinės sąveikos rūšis - bendravimas, bendradarbiavimas, keitimasis informacija, mintimis, informacijos perdavimas.

KONSTRUKCIJA -

suskaidymas, sandara, kieno nors sudėtinė dalis. Gaminio dalių, elementų sandara.

METODAS -
tikslo siekimo, veikimo būdas, veiklos tvarka, sąmoningai naudojama kokiam nors tikslui pasiekti.

METODIKA -
būdų, taisyklių , metodų visuma kuriam nors darbui gerai atlikti.

MODELIAVIMAS -
modeliu tiriamas darbo procesas ar koks nors jo reiškinys.

MODULIS -
atskiras mokymo, mokymosi ir vertinimo vienetas.

MOKINYS-
asmuo , kuris mokosi.

MOKYMAS -
procesas kai mokytojas sistemingai padeda mokytis mokiniams.

MOKYMASIS -
sąmoninga asmens veikla, siekiant pažinimo.

MOKYTOJAS-
asmuo , ugdantis ir mokantis mokinius pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas.

OPTIMIZAVIMAS -
klausimo ar uždavinio geriausio sprendimo būdo radimas pagal iš anksto nustatytą kriterijų.

PEDAGOGAS-
asmuo , įgijęs valstybės nustatytą išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją.

PLANAVIMAS -
problemų sprendimų suskirstymas veiklos etapais.

PROCESAS -
nuosekli kurios nors sistemos ar jos daiktų kaita.

PROGRAMA -
dokumentas, kuriame yra nustatyti tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai ir priemonės programai įgyvendinti bei laukiamas jos poveikis visuomenei.

PROJEKTAS -
planinga ir organizuota veikla, kurios tikslas - įveikti užduotį ar išspręsti problemą taip, kad pasiektume norimą rezultatą.

PROJEKTAS (ILGAI TRUNKANTIS) -

toks projektas, kuris gali būti vykdomas keletą mėnesių, visus mokslo metus arba net kelerius metus. Tokiuose projektuose dažniausiai dalyvauja specialiai suformuotos projektinės grupės. Paprastai tokie projektai sprendžia įvairesnes problemas, sudėtingesnius, nei numatyta ugdymo programose, uždavinius. Tokie projektai dažnai apima keletą mokyklų arba yra nacionalinio, tarptautinio lygmens.

PROJEKTAS (TRUMPAI TRUNKANTIS) -

toks projektas, kuris gali būti organizuojamas per vieną ar dvi pamokas aptariant nedidelę ugdymo programoje nurodytą temą, problemą. Tokius projektus vykdo kiekvienas moksleivis atskirai arba nedidelės jų grupės ir įgyvendina su projektinio darbo patirtį turinčiais moksleiviais.

PROJEKTAS (TEMINIS) -

toks projektas kuris trunka tiek, kiek to reikia konkrečiai mokymo temai ar temų grupei išnagrinėti. Šie projektai gali trukti nuo dviejų iki keliolikos ar keliasdešimt pamokų, gali apimti popamokinę veiklą. Tokiuose projektuose dažniausiai dalyvauja pastovios projektinės grupės arba konkrečiam projektui suformuotos kelios grupės.

SAVIŠVIETA-

nuolatinis savarankiškas mokymasis , kuris remiasi asmens iš įvairių šaltinių gaunamomis žiniomis ir jo praktine patirtimi.

SĄVOKA -

asmeninių objekto požymių visuma.

SOCIOKULTŪRINĖ INTEGRACIJA -

ugdymo turinio artinimas prie sociokultūrinio gyvenimo konteksto, atitinkančio moksleivių amžių, patirtį bei interesus.

SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ MOKINYS-

mokinys, kurio galimybės mokytis ir dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų.

SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS BENDRADARBIUJANT -

sprendimų priėmimo būdas per pasikeitimą nuomonėmis, bei visiems suinteresuotiems asmenims vienodai dalyvaujant diskusijose.

TARPDALYKINĖ INTEGRACIJA -

tarpusavyje atskirų disciplinų, keliamų ugdymo tikslų, uždavinių, turinio bei metodų suderinimas.

TECHNOLOGIJOS -

projektavimo būdų ir realizavimo priemonių visuma tam tikram rezultatui pasiekti.

TECHNOLOGINĖ PAKRAIPA -

viena iš vidurinio ugdymo pakraipų, kurioje moksleiviams suteikiamas bendrasis technologinis raštingumas.

TECHNOLOGINĖ SCHEMA -

visuminis gaminio technologinių operacijų sekų grafinis vaizdas.

TECHNOLOGINIO UGDYMO KRYPTYS -

naujausių technologinio ugdymo modelių visuma, išsiskirianti tikslais ir ugdymo proceso organizavimo principas.

TECHNOLOGINIO UGDYMO MODELIS -

apibrėžiamas nusakant tikslus, principus, vertybes, ugdymo turinį, moksleivių veiklos rūšis, ryšius su kitomis ugdymo sritimis.

TECHNOLOGINIO UGDYMO TIPAS -

technologinio ugdymo modeliai, išsiskiriantys socialinės aplinkos, klasės įrangos, mokytojų rengimo, moksleivių veiklos pobūdžio, poveikio tolesniam mokymuisi požymiais.

TECHNOLOGINIS PROCESAS -

nuosekliai atliekamų technologinių operacijų seka.

TECHNOLOGINIS PROFILIS -

vidurinio ugdymo profilis, orientuotas į bendrąjį ikiprofesinį rengimą.

TECHNOLOGINIS RAŠTINGUMAS -

gebėjimas suprasti, naudoti, įvertinti ir valdyti technologijas, bei pozityvios nuostatos nuolatinei technologijų plėtrai.

TECHNOLOGINIS UGDYMAS -

sudėtinė holistinio ugdymo dalis, leidžianti moksleiviams tapti technologiškai raštingiems, gebantiems nuolat įgyti naujų žinių ir išsiugdyti technologinių gebėjimų, suprasti, naudoti ir įvertinti nuolatinę technologijų plėtrą kūrybiniame / praktiniame procese formuojant pozityvią nuostatą į technologijų virsmą praeities, dabarties ir ateities kontekste.

UGDYMAS -

mokymas, lavinimas, įgūdžių, gebėjimų ir vertybinių nuostatų formavimas.

UGDYMO PLANAS -

ugdymo programos vykdymo reglamentas.

UGDYMO PROGRAMA -

įvairiai formalizuota švietimo programa (modulis), kurios turiniu, perteikimo būdais ir metodais siekiama numatyto rezultato.

UGDYMO TURINIO KONCENTRAS-

ugdymo tikslų bei uždavinių, didaktinių nuostatų, ugdymo programos turinio bei siektinų rezultatų reglamentuotas ugdymo tarpsnis.

UGDYMO TURINYS -

integruota žinių, įgūdžių, gebėjimų, vertybinių nuostatų sistema.

VARTOTOJŲ ŠVIETIMAS -

integralus procesas, skatinantis moksleivius savarankiškai mąstyti, kritiškai vertinti ir formuoti nuostatai būti aktyviais vartotojais.

VERTINIMAS -

nuolatinis informacijos apie moksleivio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2004.
2. Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai. Priešmokyklinis, pradinis ir pagrindinis ugdymas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
3. Bendrojo lavinimo mokyklų 2003 - 2005 metų bendrieji ugdymo planai. Vilnius, 2003.
4. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos. I-X klasės. Vilnius, 1997.
5. Aktyvaus mokymosi metodai: mokytojo knyga. Vilnius: Garnelis, 1998.
6. Buračienė A. Tekstilės technologijos. Kaunas: Šviesa, 2002.
7. Mincienė L. Verslumo pradmenys. Mokomoji knyga. Kaunas, 2004.
8. Mogilnickas I. Technologinės estetikos pradmenys. Vilnius, 1995.
9. Moksleivių pažangos ir pasiekimų vertinimas ugdymo procese (2) Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2002.
10. Moksleivių pažangos vertinimas ugdymo procese (3) Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
11. Pacevičiūtė A., Statauskienė L., Gedmantienė E. Darbas su audiniu, siūlais, verpalais. Kaunas: Šviesa, 2000.
12. Profesinio rengimo terminų aiškinamasis anglų - lietuvių kalbų žodynėlis praktikams. Vilnius: ŠMM, PHARE, 1998.
13. Šiaulytienė D. Projektų metodas meniniame ugdyme. Vilnius, 2001.
14. Tamošiūnas T. Projektų metodas ugdymo praktikoje. Šiauliai, 1999.
15. Vaikeriūtė V. Tarptautinių žodžių žodynas. Vilnius: Žodynas, 2000.
16. Tarptautinių žodžių žodynas. Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985.
17. Technikos enciklopedija. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003.